

לעודד חברות להרחיב את המו"פ

תיקון החוק לעידוד השקעות הון מספק הטבות והקלות מס חדשות לחברות עתירות ידע כדי לעודד אותן להרחיב את פעילויות המו"פ שלהן בישראל ולתמרץ פעילויות חדשות. מהם מסלולי המס החדשים ומה הם מאפשרים? רויח יוסי ירון

בזמן לעידוד השקעות הון, מהותו של התיקון - קב"ע מטשטש את חרש בנושא הטבות מס לחברות עתירות ידע כדי לעודד אותן להרחיב את פעילויות המחקר והפיתוח שלהן בישראל ולתמרץ פעילויות חדשות של מחקר ופיתוח. התיקון מאמץ כללים ותנאים למתן הקלות מיסוי לתעשייה עתירת ידע שנקבעו לאחרונה על-ידי הארגון לשיתוף פעולה הכלכלי, OECD, בשיתוף עם פורום ה-G20 (קבוצת שרי האוצר ונגידי הבנקים המרכזיים של 20 המדינות המפותחות).

הכללים החדשים מאפשרים מתן הטבות מס על הכנסות הנובעות מנסכים לא-מוחשיים מסוימים, כגון פנסני רשום, הוכנת מחשב, זכות מספחים של וני צמחים וכדומה (נכסים לא מוחשיים מוטבים) במטרה למנוע תחרות מס מזיקה בין מדינות. עיקרי הכללים קובעים את שיוך הרווחיות של חברה כהתאם לפעילות המחקר והפיתוח המהותית שהיא מבצעת במדינה, כאשר הטבות המס על נכסים לא מוחשיים מוטבים יינתנו על החלק היחסי שפותח באותה מדינה שבה ניתנה ההסבה.

התחרות מתגברת

מדינת ישראל מקווה למשוך באמצעות הקלות המס פעילות לוחית של חברות טכנולוגיות בין-לאומיות וליהנות מגידול בפעילות היראליית של חברות הטכנולוגיות והמגדלת תקבולי המס של המדינה. כידוע, כעשורים האחרונים הולכת ומתגברת תחרות בין

רויח יוסי ירון | צילום: יח"צ

מדינות על משיכת השקעות של חברות טכנולוגיות. הממשל בארה"ב פועל בימים אלה להקיקת תיקוני מס משמעותיים ובהם הפחתת נכרות של שיעור מס החברות בארה"ב. כל אלה מהווים אתגר גדול למדינת ישראל בשימור התעשייה הטכנולוגית וזאת הקיימת ובמשיכת חברות טכנולוגיות חדשות להשקיע בפעילויות חדשות במדינת ישראל. מדינת ישראל מקווה כי הון האנושי הטכנולוגי האייכות, יחד עם משטר מס מיטיב, יסייעו לה להיות גורם משמעותי בתחרות הגלובלית על חברות הטכנולוגיות. התיקון קובע מסלולי מס חדשים למפעל טכנולוגי מועדף ולמפעל טכנולוגי מועדף מיוחד, בכפוף לקיום הגדרות, תנאים וכללי יישום מורכבים שנקבעו בחוק. תחילתו של התיקון החל משנת 2017. מסלולי הטבות המס הקיימים כחוק למפעל מועדף ולמפעל מועדף מיוחד ימשיכו לחול (במסגרת התיקון בחוק כרוצו גם במסלולים אלה התאמות ותיקונים שונים).

מסלול הטבות מס	שיעור מס חברות		מס רווח הון
	אזור פיתוח א' פיתוח א'	אזור פיתוח ב' פיתוח ב'	
מפעל טכנולוגי מועדף	12%	7.5%	12% ¹³
מפעל טכנולוגי מועדף מיוחד	6%	6%	6% ¹⁴
מפעל מועדף	16%	7.5%	מס חברות (רגיל)
מפעל מועדף מיוחד	8%	5%	מס חברות (רגיל)

החברה הישראלית מוחזקים על ידי חברות תושבות חוץ. 3. רווח הון ממכירת נכס לא מוחשי מוטב (מכירת הקניין רוחני הגלום בטכנולוגיה) לחברה קשורה תושבת חוץ, וכי לכך שהנכס נרכש מחברה תושבת חוץ בעלות של 200 מיליון שקלים לפחות לאחר יום תחילתו של התיקון (לאחר יום 1/1/2017) והתקבל אישור מאת הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית. 4. רווח הון ממכירת נכס לא מוחשי מוטב לחברה קשורה תושבת חוץ, וכלכך שהנכס נרכש מחברה תושבת חוץ, או פר"ח לראשונה על-ידי המפעל לאחר יום תחילתו של התיקון (לאחר יום 1/1/2017) והתקבל אישור מאת הרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית. 5. נקבע בתיקון כהוראת שעה: דיביינד שמחלקת חברה בעלת מפעל מועדף מיוחד לחברת אם תושבת חוץ המחזיקה במלוא מניותיה של החברה המחלקת, ובתנאי שהתקבל אישור מנהל לים בתקופה שמיום 1/1/2017 ועד ליום 31/12/2019. התנאים והכללים המורכבים שנקבעו ביישום מסלול הסיכונים החדש מחייבים כל חברה להיערך כהתאם, לבחון את ההשלכות, לבצע בדיקות וכן למלא את התנאים שונים על מנת למקסם את זכאותה להטבות המס. ההיערכות הנדרשת כוללת הן בחינה עם הכניסה לראשונה למסלול ההטבות והן ביצוע שוטף של מעקב, תיעוד ובדיקות במהלך השנים בהן ידרשו את ההטבות. לאור תכליתו של התיקון, מצופה מגורמי האכיפה האחרים, רשות המיסים והרשות הלאומית לחדשנות טכנולוגית, לנקוט בפרישת התואמת את רוח החוק ותכליתו על מנת למנוע חיכוכים מיותרים ומתוך כוונה לשרד לחברות הטכנולוגיות הבין-לאומיות, כמו גם החברות הישראליות, כי מדינת ישראל אכן מנסה לשמר ולמשוך פעילויות טכנולוגיות.

הכותב הוא בעל משרד רויח המתמחה בנושאי החוק לעידוד השקעות הון. שימש כעבר כמנהל תחום עידוד השקעות הון ודריסת מקצועי במחלקה המקצועית של רשות המיסים

הטבת מס למשקיעים בסטארט-אפים

חוק האנג'לים חוקק כהוראת שעה שאמורה להסתיים בתום שנת 2019, אולם סביר לצפות כי המחוקק יאריך אותה לקראת סיומה. בשנת 2011 נקבע מסלול חברת סטארט-אפ וב-2016, לאחר שנמצא כי נעשה שימוש מועט בהוראת, נוסף בה מסלול חדש לחברה מתחילה. מהם היתרונות והחסרונות של שני המסלולים? חוק האנג'לים הוא אחד מהכלים שמעמידה המדינה לעידוד התעשייה עתירת הידע בישראל. החוק מתמקד בעידוד משקיעים יחידים להשקיע בחברות עתירות ידע המצויות בשלב הראשוני של פעילות המחקר והפיתוח, כמטרה להגדיל את היקף ההשקעות בהן. כידוע, מקורות המימון של חברות כאמור מצומצמים למדי מאחר וההשקעה בהן נושאת סיכון גבוה למשקיעים ובמקרים רבים אף יורדת לסמיון. קרנות החון סיכון נוטות להשקיע בחברות עתירות ידע בשלבים מתקדמים יותר של פעילותן. על מנת להגדיל את מקורות המימון של חברות צעירות עתירות ידע עלה הצורך לתמרץ משקיעים פוטנציאליים לבחור בחברות אלה כאפיק השקעה באמצעות הולדת עלות ההשקעה.

משנה את כללי המיסוי

כלל, השקעה במניות של חברה מעניקה למשקיע מגן מס רק בעת מימוש המניות בעתיד. בעת המימוש בעתיד, נצמח למשקיע רווח הון או הפסד הון. המשקיע ממוסה על רווח הון הריאלי, כלומר על הפרש תחייבי שבין התמורה לבין העלות המתואמת למדד, נכס בשיעור של 25% או 30% לבעל מניות מהותי (בתוספת מס יסך כשר שור של 3% המוטל על בעלי הכנסות גבוהות). ההטבה שמעניק חוק האנג'לים משנה את כללי המיסוי - החרת עלות ההשקעה של יחיד (או של שותפות בין יחידים), במניות החברה, כהוצאה כנגד הכנסה מכל מקור, לרבות כנגד הכנסותיו החייבות כמס בשיעור שולי גבוה כגון משכורת, משלח יד, דמי ניהול וכדומה. ניכוי ההשקעה יתחן למשקיע כמשך תקופת ההטבה, שהיא שלוש שנות מס החל בשנת המס שבה ביצע את ההשקעה. סכום הניכוי הניתן למשקיע בגין השקעתו במניות החברה מוגבל עד לסך של 5,000,000 שקלים. כך למשל, המשקיע יכול לנכות את עלות ההשקעה במניות חברה א', כבר בשנת ההשקעה, כנגד הכנסה ממשכורת שהוא מקבל מעבודתו בחברה ב' החייבת כמס בשיעור השולי הגבוה ביותר במדרגות המס (47% או אף 50% אם הוא חייב כמס יסך על הכנסות גבוהות).

תנאים ומגבלות

חוק האנג'לים חוקק כהוראת שעה שאמורה להסתיים בתום שנת 2019, אולם סביר לצפות כי המחוקק יאריך אותה לקראת סיומה. בשנת 2011 נקבע מסלול חברת סטארט-אפ ובשנת 2016, לאחר שנמצא כי נעשה שימוש מועט בהוראת, נוסף בה מסלול חדש לחברה מתחילה.

לכל אחד מהמסלולים נקבעו הגדרות ותנאים שונים וכי פועל יוצא מכך לכל אחד מהם יתרונות וחסרונות, נתייחס למספר רגשים חשובים:

- כמסלול חברת סטארט-אפ הזכאות להטבת המס של המס שקיע מחברות רק בתום תקופת ההסבה (לאחר שלוש שנים משנת ביצוע ההשקעה). המרת אחד מהתנאים על ידי חברת הסטארט-אפ תשלול את ההסבה למשקיע כאופן רטרואקטיבי, כך שיידרש להחזיר את הטבת המס שדרש בתוספת הפרשי הצמדת וריבית.
- לעומת זאת, הזכאות להטבת המס למשקיע במסלול חברה מתחילה מתבטלת עבור המשקיע במועד ביצוע ההשקעה (הזכאות כפופה לבדיקה מספר תנאים הנכבדים קיים במועד ההשקעה). אולם, אם בהמשך השנים חלה הפרה של אחד מהתנאים הנוספים החלים על החברה המתחילה, היא תהא זו שתאלץ להחזיר את הטבת המס (ולא המשקיע). על-פי שיעור המס השולי הגבוה ביותר הקבוע בחוק לגבי מדרגות מס ליחידים, בתוספת הפרשי הצמדת וריבית (מעין סנקציה על החברה המתחילה).
- הכול משמעותי נוסף בין המסלולים נובע מהוראת להוצאת אישורים מאת רשות החדשנות במשרד הכלכלי לה התעשייה. מירב התנאים החלים על חברת סטארט-אפ ברה מתחילה מתייחסים לסכומי הוצאות המחקר והפיתוח שהוציאה החברה, וסכומים אלה כפופים לאישורם על-ידי רשות החדשנות. חברת סטארט-אפ נדרשת להמציא אישורים על סכומי הוצאות המו"פ שהוצאו על ידה לגבי כל אחת משלוש שנות המס שבתקופת ההסבה.
- לעומת זאת, חברה מתחילה נדרשת להמציא אישורים מאת הרשות לחדשנות עד (ובסמוך) למועד ההשקעה של המשקיע, בתום כל אחת משנת המס שבמהלך תקופת ההסבה וכן אישור נוסף בתום שנתיים שלאחר תקופת ההסבה. עובדה זו מסילה על חברה מתחילה נפל גדול יותר של משאבים, זמן עבודה ועלויות כספיות בהכרחים בהשגת האישורים.
- במסגרת התיקון שבוצע בשנת 2016, כהוראת שעה, נקבעה מגבלה חדשה על משקיע בחברת סטארט-אפ בחברה מתחילה. המגבלה קובעת כי אם המשקיע מקבל מהחברה סכום כלשהו במהלך תקופת ההגדרה בהוראת, כגון משכורת בגין עבודתו בחברה, דמי ניהול עבור שירותי ניהול שהוא מעניק לחברה, ולמעשה כל הכנסה אחרת, למעט הכנסה מדיביינד, יופחת הסכום האמור מסכום ההשקעה במניות החברה הסוכה אותו בניכוי כך למשל, אם מייסד חברה משקיע במניותיה באמצעות הנו העצמי וכן עובד בחברה תמורת משכורת מצמצמת ומקור בלתי בשוק, סכום הניכוי לו יהיה זכאי יופחת בגובה סכומי ההכנסה ממשכורת שהוא מקבל מהחברה במהלך תקופת ההגדרה בהוראת.

רויח יוסי ירון

